

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 17րդ շրջանի (901 հոկտ.—902 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆր. կանխիկ: Կարելի է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն էկ համակարգը 2 ֆր. հաշուելով և 1902 յուլիս ամսէն առդին չանցնելու պայմանով:

Նամակ և ծրարագէտք է ղրկել հետևեալ հասցեով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal Arménia, MARSEILLE (France):

ԺԷ ՏԱՐԻ ԹԻՒՆ

1901 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 16
1901 ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ 3 (Հ.Ց.)

ՁՈՐԵՔԱՅԻՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով է կառավարման կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերագրուել հրատարակուած ձեռագրերին: Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակա իրը 1 սանդիակարժէ 1 զլուազ իրը 2 սանդիակարժէ:

Les annonces, en français et en arménien sont reçues, aux bureaux de Rédaction: Rue Glaudivès, 17.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պետք է քաշել. — Հայաստանի վերաբերեալ լուրեր. — Հայկական խնդիրը խաղաղական Համաժողովին մէջ. — Միտի-բարեան երկհարկաբանակը. — Հայերի թիւը. — Հայերի յիմարիկա. — Հայերի Պարսկաստան. — Նոր հրատարակութիւններ. — Նորագոյն տարբերակ. — Փոքրիկ տարբերակ. — Պարսկաստանի լուրեր. — Քիւրդիական լուրեր. — Ֆրանսերէնը միջադէպ. — Անգլերէնը միջադէպ. — Արտասահմանի լուրեր. — Մանուցումներ:

“ԱՐՄԵՆԻԱ”

ԺԷ ՇՐՋԱՆԻ

(1901 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ—1902 ՅՈՒԼԻՍ)
ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԱՅՈՒՄԸ Է

Արմենիայի ամբողջ 17րդ շրջանի բաժնորդագրին է 20 ֆր., ԿԱՆԽԻԿ վճարելի: Կարելի է նաև մասառ մաս ղրկել, 10 կամ 5 ֆրանգով:

— Անոնք որ Արմենիայի Օժանդակ կը գրուին, իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայէն զատ՝ որի բաժնորդագրին 20 ֆր. է, քանի՜ օրինակ Արմենիա որ ուզեն, կը ղրկուի իրենց հասցեով և իրենց ծրարի մէջ ղրկուած, ամէն մէկ օրինակի տա. ընկան բաժնորդագրին 10 ֆրանգ և կամ յոր նոյնն է, ամսական մէկ ֆրանգ միայն հաշուելով:

Ա. Զ. Դ.

Արմենիայի հին բաժնորդներ որոնք վճարած են մինչև 1901 յուլիսի վերջը, յունիս և յուլիս ամիսներին փոխարէն պիտի ստանան հոկտեմբերի և նոյեմբերի թիւերը. հետևաբար 17րդ շրջանի բաժնորդացնի համար կը պարտին ղրկել միայն 16 ֆրանգ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԳԵՐ

Կը խնդրենք որ այն անձեր որոնց պէտք է ղրկուի Արմենիան և սը. խալմամբ ղրկուած է, փոստէն ստանալը մերժելով վերագրուածն են մեզ գէթ մինչև 3րդ թիւը որ բաժնորդ չնկատուին և քաշուով մ'ալ անմիջապէս մեզ իմացունելու չնորհն որ ի զուր աւելորդ ծախքերի չենթարկուին:

Կը խնդրենք նաև անոնցմէ որոնց պէտք է ղրկուի Արմենիան և սխալմամբ չէ ղրկուած, հաճին անմիջապէս իմացունել մեզ:

ՊԵՏՔ Է ՔԱԼԵԼ

Որովհետև արտասահմանի մէջ բազմաթիւ Հայեր կան այժմ որոնք միջոց ունեցած չեն կարողալով թէ Արմենիան նոյն իսկ իր հրատարակութեան սկզբնաւորութենէն ի վեր ինչ գաղափարներ յայտնած է մեր գործելու ընթացքին և յեղափոխութեան նկատմամբ և մեր երկու ծայրայեղ հակառակորդներ (պահպանողականներ և անպատրաստ յեղափոխութեան կուսակցներ) նորեկների մարին մէջ մեր մասին զփոխութիւններ կը ծագեցունեն, աւելորդ չհամարեցինք մեր սկզբնէն ի վեր յայտնած գաղափարներ չեղելու և մեր հակառակորդների տարածած սխալ տեղեկութիւններ հերքելու համար, մեր հին ատեններ յեղափոխութեան առթով գրած բազմաթիւ յօդուածներէն մէկ երկուքը նորէն գնել Արմենիայի մէջ իբրև նմոյշներ:

Մենք Հայաստանի ազատութեան համար յեղափոխութիւնը անհրաժեշտ միջոց մը համարած ենք միշտ որովհետև յոյս չունինք թէ թիւրքը երբեք խղճի մտքը բարենորոգումներ կը մտցունէ Հայաստանի մէջ: Բայց յեղափոխութիւնը պատրաստելի գործ մը համարած ենք:

Այսօր կը գնենք «Պէտք է քաշել» վերնադրով մեր մէկ յօդուածը որ հրատարակուած է Արմենիայի մէջ ասկէ 12 տարի յառաջ, Գումգափուի ցոյցէն քիչ առաջ, ատոր մէջ մենք այն միտք յայտնած ենք թէ դեռ քաշելու վարժութեան մէջ կը գտնուինք. ոստումներ ընելու անկարող ենք, կրնանք:

Իսկ յաջորդ թիւերին մէջ կը գնենք «Յեղափոխական գործը» վերնադրով մեր մէկ յօդուածը որ հրատարակուած է 1886ին, Արմենիայի նոյն իսկ Բ տարի. շրջանի սկիզբներ: Այդ միջոցներ էր որ մեզ համակրիլ ցոյց տուող և աշխատակցող մի խումբ երիտասարդներ յեղափոխութիւնը ոչ թէ պատրաստելի, այլ պատրաստուած գործ մը համարելով և

հայկական խնդրին հետ ընկերվարական խնդրի մ'ալ յուզել տարածած բան մը նկատելէս նեղանալով, բաժնուցան մեզնէ և սկսան Հնչակը հրատարակել ու «Հնչակեան կուսակցութիւն» մը ստեղծել: Թո՛ղ ընթերցողները դատեն այժմ:

Յառաջդիմութիւնը քաշելով կը լինի, ոչ թէ ցատկելով:

Ժողովուրդներ ընկերական դրու. թեան յեղաշրջումը ոչ երեք օրի, ոչ երեք տարիի մէջ կը կատարուի, այլ երկար տարիների ընթացքին մէջ հետզհետէ կը պատրաստուի: Եթէ օրը օրին քննեն ժողովուրդների յառաջդիմութիւնը, անզգալի կը թուի. բայց երբ աչքդ դարձունես դէպի անցած երկար տարիների հեռաւորութիւնը, այն ժամանակ կը տեսնուի յառաջդիմութիւնը: Այսպէս փոքրիկ տղայի. ի մեծնալը օրը օրին դիտելով զգալի չլինի, բայց նա կը մեծնայ անդադար, թէ և կամաց կամաց. և տարիներ անցնելէ յետոյ միայն կը տեսնուի թէ մեծցած է:

Ինչ նպատակի որ կը ծառայես, պէտք է նախ անոր գաղափարներ սերմանել, կարելի եղածին չափ տա. ըստ իր ընդհանրացունել ժողովրդին մէջ: Խօսելն ու գրելը սերմանել է: Այդ սերմերէ ոմանք կ'իյնան ապա. ուսման ժամանակ չեն կրնար բուսնիլ. ոմանք փուշերէ շրջապատուած տեղեր ուր հազիւ թէ կը բուսնին, կը խղդուին. ոմանք ալ այլևայլ պատճառներով կանպիտանան. իսկ քանի. ներն ալ կը բուսնին, կը հասունան և կը պտղաբերեն: Եթէ խօսին ու գրելը սերմանել համարինք, գործն ալ հնձնու և քաղելու ժամանակ միջոցն է:

Ազգերի յառաջդիմութիւնը, ընկե. ըական պայմանների յեղաշրջումը չը կրնար բնական կարգէն դուրս ելնել: Եղափոխութիւնը քաշլ առ քաշլ կը լինի և ոչ թէ ցատկելով. և երբ մէկի ոտքերը բաւական վարժուած են քաշելու, բաւական զօրացած և կարող եղած են նաև ոստումներ տնելու, այն ժամանակ ցատկելով կանցնին նաև այն տեղերէ ուր փոսեր կը ներկայանան իր ոտքի առջև: Այդ ոստումներ յանկարծակի և ուժով կատարուելով, քաղցնեն կազատուին փոսին մէջ ինկնելէ և կը շարունակեն ճանբանին:

Ազգերի յառաջդիմութեան ընթացքին մէջ այդ ոստումներ են յեղափո.

խական շարժումները, երբ ժողովուրդը իր յառաջդիմած ժամանակ, իր ընթացք կասեցունելու համար բռնաւորների ձեռքով բացուած փոսեր կը գտնէ իր ոտքի առջև, կանգ չառնել, այլ կոստնու կանցնի փոսին վրայէն: Բայց երբ դեռ ոտքի կանգնած չէ, երբ քաշելու վարժուած չէ, չէ կարող ոստնուլ:

Ոմանք կը գանգատին թէ այսչափ ժամանակէ ի վեր կը խօսուի յեղափոխութեան մասին և դեռ մի գործ չէ կատարուած: Որչափ որ մինչև մէկ որոշ աստիճան իրաւացի լինի այդ գանգատ, պէտք է նաև մոռնալ թէ ցատկելէ առաջ քաշել պէտք է, ինչ որ կը լինին այժմ, դեռ քաշելու նա. խափորձեր են և պէտք է քաշալերել, զօրացունել այդ շարժումներ որ ոստումներ անելու կարող դառնան:

Առանց կանխապատրաստութեան գործը հիմնաւոր և տեղական չլինի: Անակնկալ դէպքերի ազդեցութեան տակ կրնան յանկարծակի երևան գալ նորանոր դժբեր. բայց այդ դժբեր չեն պատրաստուիլ յանկարծակի, այլ ժամանակի ընթացքին մէջ անզգալի կերպով և թերեւս զանազան աղբ. ցւթիւնների տակ:

1701 թուին Սեբաստացի Միտիբար անուն մի վարդապետ կ. պօսի մէջ հալածուելով իր ազգակիցներէ, իրեն մի քանի համախոհներ զուխը կը ժողվէ և կորոյէ ուսումնական մի Միաբանութիւն հաստատելով երթալ Մոռա որ այն ժամանակ վենետիկցի. ներին ձեռքն էր. բազմատեսակ նեղութիւնների դիմադրելով յառաջ կը տանի իր Միաբանութիւն, յետոյ կը հաստատուի վենետիկի մէջ, կը բանայ տպարան ազգին լուսաւորութեան համար, և այսօր, աւելորդ է ըսել, թէ մենք, յեղափոխական գաղափարներ քարոզողների շատերս և մեր վարժապետներ, փոքրիկ եղած ժամանակ դպրոցին մէջ, այդ Միտիբարի հաստատած վանքէն հրատարակուած Հայոց պատմութիւնը կարդալով լա. ցեր, ոգևորուել և այսօր մեր քարոզած գաղափարները սկզբնական տը. պաւորութիւններն այն ժամանակէն ընդունել ենք մեր սրտի մէջ անզգալի կերպով: Անտարակոյս Միտիբար վարդապետի ժամանակ ազգային յառաջդիմութեան մասին ըմբռնումներն և գաղափարներն տարբեր ձևով և դեռ

շատ տհաս էին ներկայ ժամանակի պահանջներին համեմատ. նոքա չէին մտածել անգամ այն բանի վրայ որ մենք կը խօսինք ու կը գրենք այժմ. բայց ազգային կենդանութեան համար այն ժամանակ ցանկաւ սերմերը ժամանակի ընթացքին մէջ զանազան ազդեցութիւններէ ենթարկուելով, 100աւոր տարիներէ յետոյ կրցնէին տալ պտուղներ այն ձևով և այն համով որ մենք կը տեսնենք ու կը ճաշակենք այսօր:

Այժմ եթէ մեր աչք դարձունենք դէպի 190 տարի հեռուն, չենք տեսնել թէ մի զգալի յառաջդիմութիւն եղած է ազգին մէջ այն ժամանակէ ի վեր, թէ և նոյն իսկ այդ յառաջդիմութեան համար մեծամեծ դժուարութիւններով առաջին քայլն առնող Միւխոմար վարդապետի մտքէն ալ չէր անցնել թերեւս որ մի օր իր նպատակ դրած կէտէն ալ անդին պիտի անցնին իր հայրենակիցներ քայլ առ քայլ երթալով:

Յեղափոխական գաղափարները կը քարոզուին այժմ, կը տարածուին մեր ազգի մէջ, դիմադրելով զանազան կողմէ եղած հակառակութիւններին. հակառակութիւններ ոչ թէ միայն թիւրքի կողմէն որ այնչափ դժուարաբաշխ չէ, այլ նոյն իսկ մեր հայրենակիցներէ մէկ մասին կողմէն որոց քանինքն իրենց շահախնդրութեամբ կաշխատին արգելք հանդիսանալ և ուրիշներ ալ ինքնահաւան տգիտութեամբ և իմաստակութեամբ կը կարծեն ամեն բանի խելահաս լինիլ և, թերեւս անգիտաբար և ոչ կամաւ, դժուարութիւններ և դանդաղութիւն կը պատճառեն գործին: Բայց չնայելով այս ամենին, յեղափոխական գաղափարները կը տարածուին, կը յառաջդիմեն հետզհետէ, թէ և այդ յառաջդիմութիւն անզգալի լինի եթէ 24 ժամի մէջ տարբերութիւնը փնտռենք:

Պէտք է ըսել որ յեղափոխական գաղափարներէ տարածումը նոր չէ, այս մի քանի տարիներէ աշխատութիւն չէ միայն: Եւրոպայի մէջ այդ նպատակով մի ազատական թերթի հրատարակութեան սկզբնաւորութիւնը, Սրմէնիսի երեւան գալը, դեռ զրէթէ 4½ տարի եղած է, բայց անկէ առաջ ալ ուրիշներ ուրիշ միջոցներով աշխատած են այդ գաղափարներէ տարածմանը որոց ծնունդն եղած է Արմէնիան և որ իր կարգին ծնունդ և մղում տուած է նոյն յեղափոխական նպատակի ծառայող նորանոր շարժումներէ մեր ազգի մէջ: Եթէ աչքերն իս դարձունենք դէպի 1885 թուականը, Արմէնիայի սկզբնաւորութեան ժամանակը, և անկէ ալ մի ակնարկ ուղղենք 1878 թուականին վերայ, պիտի տեսնենք տարբերութիւնները, պիտի տեսնենք որ յեղափոխական գաղափարներն զգալի յառաջդիմութիւն արած են մեր մէջ. այո՛, մուրացկանի պէս լայով օտարներէն գլխութիւն մուրալու և անոնց օգնութեան վրայ միայն յոյս դնելու տեղ, ինքնօգնութեան և կազմակերպուելով ներքին ոյժ գոյացունելու միտքերն սկսած են աւելի որոշ և զօրաւոր կեր-

պով յառաջ երթալ քայլ առ քայլ: Եթէ այսօր Հայ ազգը յեղափոխական գաղափարներէ տարածման ընթացքին մէջ դեռ չէ կարող յանկարծական ուսումններ անել, եթէ նա ստիպուած կերկարած գէ իր ճանապարհ երբ իր առջև փոսեր կենն, այդ չնշանակեր թէ յառաջդիմութիւնը դադրած է. նա կը քայլէ և պիտի է դեռ քայլել զօրաւորաբար: Պէտք է ոյժ տալ յեղափոխական գաղափարներին որ չյոգնին և քալեն, և անոնք որ կը վարժուին քալել և կը զօրանան, կարող կը լինին ի հարկին ուսումններ ալ գործելու:

Ի հարկին ցատկելու կարող լինելէ առաջ, պէտք է քալելու վարժուիլ. ձեռք ձեռքի տուած պէտք է քալել:

Մ. ֆ.

(Արմէնիա ե տարի Թիւ 23
1889 հոկտ. 25/6 նոյ.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԼՈՒՐՆԵՐ

Մուշի և Սասունի կոտորածի գոյժերը հաստատուած են. բայց սարսափելի մանրամասնութիւնները դեռ չեն հասած: Թիւրքեր պատրուակ կը բռնեն թէ հայ յեղափոխականներ սպաննած են Գոթանի քիւրտ ցեղապետ Շէրիֆի աղան:

Կը կարծուի որ հիւպատոսարաններէ շրջուած տեղեկագիրներ գողցուած լինին թիւրքական փոստէն:

— Կ.պօլսի ռուսական դեսպան Տ. Չինովիէվ Բ. Դրան ծանուցաւոր մը ներկայացուց Հայաստանի և Մակեդոնիայի մէջ եղած սոսկալի անգլութիւններին համար: Դեռ պատասխան մը ստացած չէ:

Ինչպէս յայտնի է, վանի ռուսական հիւպատոսը Կ. պօլսի դեսպանին կողմէն Մուշ շրջուած է քննութեան համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՈՒՄԸ ՄԷՁ

Խաղաղութեան բարեկամներէ տիե. Վերական 10րդ համաժողովը այս տարի գումարուեցաւ Կլաքով քաղաքին մէջ:

Ինչպէս անցած տարի Բարիկ գումարուած Համաժողովին, այս տարի ալ Կլաքով գումարուածին կը մասնակցէր եռանդուն հայ հրապարակազիր Տիար Համբարձում Առաքելեան որ թղթակից և անդամ է Խաղաղասէրներ ընկերութեան:

Տիար Առաքելեան մանրամասն տեղեկագիր մը ներկայացուց թիւրքահայաստանի Հայերի հարստահարուած սոսկալի վիճակին վրայ, պաշտօնական և մասնաւոր աղբիւրներէ քաղելով և ամփոփելով իբր դարման մը հայկական խնդրի խաղաղական լուծման, հայկական նահանգներին համար 1895 մայիսին Անգլիայի, Ռուսիայի և Յիւանսի դեսպաններէ խմբագրած բարենորոգումներէ ծրագիրն ու յիշատակագիրը ներկայացուց (որոնք Արմէնիայի խմբագրութիւնը նոյն ժամանակ թարգմանած և առանձին յաւելուած թիւով մը հրատարակած է)

և Սուլթանն ալ զայն ընդունած լինելով, գործադրութիւնը միայն մնացած է:

Համաժողովը, վիճաբանութիւններէ յետոյ, իր համակրութիւն յայտնած է հայկական դատին և անոր խաղաղական լուծման համար եւրոպական տէրութիւններին դիմում ընել որոշած է:

Հ. Առաքելեանի այդ հետաքրքրական տեղեկագիրը տպագրուած է Ժընէվ (La Question Arménienne au point de vue de la paix universelle. Rapport au X Congrès Universel de la Paix à Glasgow sur l'état actuel des Arméniens en Turquie. Par H. Arakelian, publiciste arménien. Genève, Imprimerie Romet, 26, boulevard de Plainpalais. 1901.)

ՄԻՒԽՈՄԱՐԵԱՆ ԵՐԿԱՐԻՐԱՄԵԱԿԸ

Միւխոմար Illustrazione Italiana պատկերազարդ թերթի սեպտ. 22ի թուին մէջ (թիւ 38) Միւխոմարեան Պատ. Միաբանութեան երկհարկւածականին առթով պատուաբեր տեղեկութիւններ հրատարակուած են Հայ ազգի պատմութեան, Միւխոմար արքայի կենսա. գրութեան և Միւխոմարեան Միաբանութեան գործունէութեան վերաբերեալ: Երկհարկւածականի հանդէսի նկարագրութեան հետ գեղեցիկ կերպով տպուած են նաև Միաբանութեան հիմնադիր Միւխոմար արքայի և արքի Արքաճայր Գեր. Տ. Իգնատիոս կրօնեղբանի կենդանագիրները, վանքի բնապատմական և աստղագիտական թանգարանի, Ս. Ղազար կղզիի գլխաւոր մուտքի սրահի, լորտ Պայրընի Զիթնիք ըսուած տեղի, Ս. Ղազար վանքի և անոր կենդանի ներքին մասի պատկերները: Ինչպէս նաև հայ կենդանիներ համեմատ հանգիստաւոր Ս. Պատարագի ժամանակ ըզգեստաւորուած պատարագիչ կենդանիներ, իր սպասաւորներէ և զպրններէ խմբակարները:

Պատկերազարդ չքեղ հրատարակութիւն մ'է այս թերթ որի այս թիւը կը պարունակէ նաև մասնաւորապէս իտալիայի Էլէնա թագուհիի, Ամբրիկաի Ս. Նահանգների նոր նախագահ Բուզիլէզտի և այլ մեծադիր հեռաքրքրական պատկերներ: Կարծէ տեսնել զայն և ունենալ: 50 սանդիւմ է մէկ թիւը և կը գտնուի իտալիայի լրագրավաճառներին և զրավաճառներին քով:

ՀԱՅԵՐԻ ԹԻԻՐԻՔԻԱ

Մուշի պատրիարքական հորընտիր փոխանորդ Տ. Խոսրով Ս. Վ. որ Կ. պօլսէն ճանքայ ելած էր Մուշ երթալու համար, մի քանի օր կարին պիտի կենայ, վերջնապէս իր պաշտօնատեղ ուղևորելէ առաջ:

— Ս. Պատրիարքը յանձնարարել է Եզրիպտոսի Ս. Առաջնորդին որ հոն գտնուող Տ. Դանիէլ և Տ. Բարթողիմէոս վարդապետներէ մին շուտով շրջէ Ափրիկեան Տրիպոլիս ուր գտնուող Հայերը հոգեւորական միւխոմարութեան բոլորովին զուրկ վիճակի մը

մէջ կը գտնուին, առանց հովուի մնացած լինելով:

— Պարսկաստանի վեհ. Շահին բժիշկ Տօքթ. Թիւրեքեան խան որ այժմ Ցուրիկ կը գտնուի իր ընտանիքի հետ մէկտեղ, որբերին նպաստելու համար 100 ֆր. շրկեր էր պատրիարքարան, ի յիշատակ վաղամեռիկ Արաթ. Թաւանճեանի որ իր քեռորդին է և որի մահը գրած էինք մեր թիւ 14 «Հայերի Թիւրքիա» բաժնին մէջ:

Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութեան զիր մը շրկելով իրեն, օրհնած է յիշատակն այն սիրուն մանկիկի, Արաթ. Թաւանճեանի և այս առթով միանգամայն յիշեցունելով թէ որբանոցներին յատկացուած եկամուտներէ պայմանաւոր վերջանալու մօտ լինելով, Պատրիարքարանն ստիպուած պիտի փակէ անոնց մեծ մասը, բայց պատասպարեանքը բոլորովին անօգնական և անխնամ չլծողելու համար կը փափաքի արհեստանոց. որբանոցներ բանալ գոնէ զխաւոր կեդրոններէն մէջ, այդ նպատակով խնդրած է Տօքթ. Թիւրեքեան խանէն զիմեւ ազգասէր Հայերի գլխութեան թէ՛ Պարսկաստանի մէջ և թէ՛ ուրիշ տեղեր, օգնութիւն հասցունելու համար այդ նպատակի իրագործման:

ՀԱՅԵՐԻ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէ հայ կենդանիներին մէջ հոգեւոր պատմներ կառարուած են սպաննուած նախագահ Մաք Քլինլին համար և քարոզներ խօսուած են այդ առթով:

Առաջնորդ Գեր. Յովսէփ Եպ. Սա. րաճեան հանգանակութեան մը ձեռնարկելով բաւական կրօնի գումար մը գոյացուցելու հայ ժողովրդի կողմէն վշտակցութեան զրի մը հետ մէկ, տեղ շատ չքեղ պսակ մը շրկել է որբացեալ նախագահի յուղարկաւորութեան հանդէսին համար: Գեր. Յովսէփ եպիսկոպոսի այս կենցաղագիրտական վարմունքը շատ դնահատուկ է Ամերիկացիներէ կողմէն որոնց թերթերը գովեստով յիշատակած են:

ՀԱՅԵՐԻ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկահայոց մէջ սուր վիճակ առած խնդիր մը նոր Զուլայի Հոյաղիկներու խնդիրն է: Այդ հայաբնակ քաղաքին երիտասարդները ուսում առնել և մանաւանդ անգլիերէն սովորել ետքը, գործի ընդարձակ աշխատեղունենալու համար Հնդկաստան կը գաղթեն ի վաղուց անտի բայց վերջերս այս գաղթումը ա՛նքաւ աւելցած է որ նոր Զուլայի մէջ Հայոց նոր սերունդէն աղջիկները միայն մնացած են իրենց ծնողաց հետ: Գաղթող երիտասարդները կա՛մ Հնդկաստան մէջ կամուսնանան և կա՛մ ամուսնութեանք կը վարեն հոն: Հարկւարու Հայ աղջիկներ այսպէս ամուսնութեան դատապարտուել են նոր Զուլայի մէջ: Թոքթերուն նաւակներ կը գլուխը որ Պարսկաստանի ուրիշ կողմէ

բնական կողմէն կարգուիլ ուզող երկ-
տասարեան շատ լաւ ընտրութիւն
կրնան ընել նոր Զուգայի մէջ, ուր
չայլ զիկններն առհասարակ գիտեն
կարգաւ գրել, անպատճառ ձեռագործ
արհեստ մ'ունին, և քաջալարած են
տանտիկնութեան: Թանձն կառնեն
իրենց այրերուն հետ իրենք ևս դադ-
թել, բայց իբրեւ միակ պայման կը
խնդրեն որ փեսացուն ծանօթ մէկն
ըլլայ, կամ իր պատուաւորութեան և
ամուրիութեան գէթ մէկ վկայ ունե-
նայ նոր Զուգայի մէջ:

(Բիշգաւնդիտն)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք
հետեւեալները .
ՔՆՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԺԹ ԴԱՐՈՒ
ՀԱՅ ԴՊ ՈՒԹԵԱՆ. Գրեց Միհրան
Յովնանեան. Գարիգ. Տպագրու-
թիւն «Բանասէր»ի. 1901. (124 երե-
սէ բաղկացած այս գիրք որ աշխա-
տասիրողը նուիրած է Մխիթար Աբ-
րահայրի անմոռաց յիշատակին անոր
200ամեակի յիշելանին առժով,
պատրաստուած է «Բանասէր» հան-
դէսի մագրութեան մասնաւոր յանձ-
նարարութեամբ: Գինն է 5 Փր. իսկ
«Բանասէր»ի բաժանորդներին ձրի
զրկուած է:)

Արիւնդ տը վիճեի. ԲԵՐԹՈՒՄ
ՆԵՐ. Թարգմանեց Արշակ Չօպան.
հան. Բարիգ. Տպարան «Անահիտ» .
(36 երեսէ բաղկացած այս տետրակ
«Անահիտ» մատենադարանի թիւ 2
հրատարակութիւնն է, հեղինակի՝ Ա.
տը վիճեի պատկերովը մէկտեղ.
Գինն է 1 Փրանդ):

ՆՈՒԹԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բարիգէն Բարձր. իշխան Լուսին.
հան նուիրեց 1 օրինակ Արմէնիա
Թաթար Բաղարճըգի (Պուլկարիա)
Խորէնեան վարժարանին:

ՓՈՔՐԻԿ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Կալկասա. Մ. Ս. — Շնորհակա-
լութեամբ ստացած ենք ձեր զրկած
100 Փրանդը 5 բաժնորդագին համար.
Նամակ և ստացագիրները կը զրկենք:
Նիկուսիա. ԱԿԱՆԱՏԵՍ. — Հրա-
տարակուած էր արգէն երբ ստացանք
ձեր նամակ:

ԼՈՒՐԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

Կ. պօլսի պարսկական նորընտիր
գեապան Էրֆա-իւտ Տէօմէ Միլզա
Քիւզ խան, որ չուտով Թէհրանէն կը
մեկնի Կ.պօլսի երթալու համար, վեհ.
Շահէն Սըրտար տիտղոսն ստացաւ,
ինչպէս նաեւ ականադարդ ուսակալնե-
րով զարգարուն վերարկու մը:
— Թէհրանէն կիմացունեն թէ
ժանտախտի դէպքեր պատահած են
այն կողմեր:

ԹԻՒՐԻՍԻԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մակեդոնիաի և Եպիրոսի սահմա-
նազիւրն մօտ, աւազակներ յարձա-
կեր են օսմ. փոստին վրայ և մեծ
գումարներ ձեռք անցուցեր են ու-
րոնք Եանեաի նահանգի կուսակալու-
թիւնը Կ.պօլսի կը զրկէր: Չորս հեծ-
եալ ոստիկաններ որոնք փոստին կու-
ղեկցէին, սպաննուեր են:
— Աթէնքի միջոցով լուր տրուած
է Ֆրանսական լրագիրներին թէ սուլ-
թանի գաղտնի ոստիկանութիւնը դա-
ւադրութիւն մը երևան հանած է որի
նպատակն էր Երւսղէ քէօքն ուժա-
նակով օգը հանել: Շատ մը ձերբա-
կալութիւններ եղած են:

— Նոր անհամաձայնութիւններ ու
գոռուութիւններ ծագած են Պալո-
նիկի քարափները շինող Ֆրանսական
ընկերութեան և Բ.Դրան միջև:

— Պէյրութի մէջ թիւրք զօրքերն
անհնազանդութեան ցոյցեր ցրած են
իրենց սպայների դէմ, 10 ամսէ ի վեր
իրենց անվճար մնացած թոշակներ
պահանջելով: Տեղական իշխանութիւն.
ներն եղելութիւնը հեռագրեր են սուլ-
թանին և թերհաշիւ մը անոնց վճա-
րելով լռեցուցեր են զօրքերը:

— Թիւրք կառավարութեան դրա-
մական վիճակը շատ գէշցած է: Կի-
մացունեն թէ Հանրային պարտքի
վարչութեան վճարուելու համար ելե-
մտական նախարարութեան կ. պօլսի
մագրատուններին վրայ քաշուած փո-
խանակագիրները, որոնց գումարը
76,000 օսմ. ոսկիի կենէ, անվճար
մնացած են որովհետեւ դրամ չկայ:

— Կ. պօլսի ֆրանսական փոստի
վարչութիւնը բողոքած է Բ.Դրան որ
Մուստաֆա փաշայէն մինչև Կ. պօլսի
բանող երկաթուղիի գծին վրայ շատ
մը նամակներ գողցուեր են թղթա-
տարական պալուսակներէն: Այդ նա-
մակներ ապահովագրուած էին և ար-
ժէթուղթեր կը պարունակէին: Քըն-
նութիւն բացուած է:

— Ամերիկացի միսիոնարուհի Օր-
Էլէն Սթօնը իր պուլկար սպասուհիի
հետ մէկտեղ առնանդող աւազակա-
խումբին Պուլկարիա անցած լինելու
լուրը չէ ստուգուած: Պուլկար կա-
ռավարութիւնը զօրքեր հանեց դա-
նոնք ձերբակալելու համար բայց
իրենցմէ բնաւ հետք մը չգտնուեցաւ:
Թիւրքիայէն Պուլկարիա գնացող հո-
վիւներ վկայեր են թէ այդ աւազակ-
ներ տեսնուած են թիւրքական սահ-
մանազիւր լեռներին վրայ:

— Մակեդոնիայէն յուզիչ լուրեր
կը հանին. պուլկար հրոսակալութեան
և թիւրք զօրքերի միջև յաճախ ընդ-
հարումներ կը պատահին: Մակեդո-
նական մասնաժողովը պուլկար կառա-
վարութեան դիմում՝ ըրաւ իր միջա-
մտութիւն խնդրելու համար որ Հա-
թօրիաի մէջ Պուլկարների դէմ եղած
հալածանքները դադրին: Մասնաժո-
ղովը տէրութիւններին ալ դիմում
պիտի ընէ Պէրլինի դաշնագրի դու-
ժադրութիւնը խնդրելով, յեղափո-
խութեան մը պայթման առջին առ-
նելու համար:

— Կարինի կուսակալ նշանակուած
է Մուսուլի կուսակալ Նազիմ պէյ որ
հոկտ. 3ին (ն. Տ.) Մուսուլէն մեկնած
է, Տիգրանակերտի ճանապարհով կա-
րին երթալու համար:

Պաշտօնակ կուսակալ Բէուֆ փա-
շան համեմատապէս լաւ մարդ մը կը
համարուէր:

— Թիւրք թերթերը կը գրեն թէ
ուսմէն կառավարութիւնն իր երկրէ
արտաքսեր է Յակոբ Պետրոսեան (?)
անուն հայ քահանայ մը որ Կալաց
կը բնակէր:

— Սամսոնի մէջ մի քանի անձեր
այտուցաւոր ժանտախտէ բռնուած
լինելով, անկէ դէպի Կ.պօլսի եկողնե-
րը 10 օր քարանթիւնի կենթարկուին
Սինոպի մաքրանոցին մէջ:

— Թիւրք կառավարութիւնը վանի
ժողին վրայ շողեմաւ բանեցունելու
համար տուած մենաշնորհը ետ առեր
է: Մենաշնորհ տէրերը խնդրեր են
որ իբրեւ երաշխաւորութիւն իրենց
յանձնած աւանդը յետ տրուի իրենց:

— Խարբերդի առևտական նորըն-
տիր հիւպատոս Տ. Լէվէջքի ֆօնեաէն
Կ.պօլսի եկած է, իր նոր պաշտօնա-
տեղ երթալու համար:

— Խարբերդի ամերիկեան հիւ-
պատոս Տ. Հէրպէրթ Նօրթընի պաշ-
տօնը վաւերացուեր է սուլթանի իրա-
տէրով:

— Սոֆիայէն եկած լուրեր կիմա-
ցունեն որ թիւրք զօրքեր սարսա-
փելի անգլութիւններ կը գործեն
Մակեդոնիայի մէջ Պուլկարների դէմ:
Կիներ կը բռնաբարեն, կիսլամացունեն
բռնի և մարդեր ողջ ողջ կայրեն:

— Բարիգէն թիւրք ուսանողները
հեռագրեր են սուլթանին որ անմիջա-
պէս պէտք է վճարուին իրենց յառ-
կացուած ամսաթոշակներ. ապա թէ
ոչ իրենք ալ պիտի մասնակցին երի-
տասարդ թիւրքերի շարժումներին:

ՅՐԱՆՍԵԻԹԻԻՐՔ ՄԻՋԱԴԵՊԸ

Բ.Դուռը Կ. պօլսի առևտական դեա-
պանի բարեկամական միջնորդութիւ-
նը խնդրած էր, Ֆրանսաի հետ իր
ունեցած խնդրի կարգադրուելուն և
գիւանադիտական յարաբերութիւն-
ների վերահաստատուելուն համար:
Ռուսական դեսպանը պատասխա-
ներ է թէ Ֆրանսաի պահանջները ար-
դարացի են և զանոնք պորձագրելէ
զատ ուրիշ ճար չկայ:

Դուռը Լօրանտոի պահանջին հա-
մար %ին 6 տոկոս քաւցուցնել կուզէ
մինչ Ֆրանսական կառավարութիւնը
%ին 9էն պակաս չընդունի ինչպէս
որ սովորութիւնն է թիւրքի մէջ:
Դուռը յանձն կառնէ 180,000 օսմ.
ոսկի տալ Լօրանտոի ժառանգորդնե-
րին մինչ Ֆրանսական կառավարու-
թիւնը կը հաշուէ որ 340,000 ոսկի
պէտք է տրուի:

Բ.Դուռը դրամ ճարելու հետամուտ
է խնդրել կարգադրելու համար:

— Ֆրանսական կառավարութիւնը
Բարիգէն արտաքսեց Նիքոլայիտէս
անուն թիւրքահայտակ Թոյն մը որ
սուլթանէն ստացած նպաստներով

Orient անուն թերթ մը կը հրատա-
րակէր Բարիգի մէջ: Աւելորդ է ըսել
որ թիւրքի մասին ստայօդ լուրեր
և սուլթանին համար ալ խնկարկաւ:
Թիւններ պարունակող պօքալի թերթ
մ'էր այն:

ԱՆԳԼԵՍԻԹԻՐՔ ՄԻՋԱԴԵՊԸ

Պոմպէյէն կիմացունեն թէ թիւրք
քերը 30,000 զօրք համախմբած են
Պասրաի մէջ Էտէմ փաշաի հրամա-
տարութեան տակ և կը յայտարարեն
թէ ատոնք Արարիա պիտի երթան
Եւմէնի խառնութիւնները վերջացու-
նելու համար: Անգլիացիներն ալ ու-
րոնք կը կասկածին թէ թիւրքեր կու-
զեն գրաւել ֆօուէյթը, նաալին ոյժ
մը կը պատրաստեն Պարսկային ծոցին
մէջ: 3 մարտանաւ զրկած են արգէն
հոն և 3 հատ ալ պիտի զրկեն:

Լուր կար թէ թիւրքահայտակ
Նէժմի ցեղի զօրքերը յարձակեր են
ֆօուէթ քաղաքի շէյխ Մուպարէքի
զօրքերին վրայ, թէ երկու կողմէն կո-
րուստը թեթեւ բան մ'եղած է և թէ
անգլիական Հնդկաստանէն բազմաթիւ
խոշոր թնդանօթներ կը զրկուին ֆօ-
ուէթ: Միանգամայն լուր ելաւ թէ
Անգլիացիները զօրք պիտի իջեցունեն
Թուէթ, որ Պաղտատի կուսակալու-
թեան մէջ կը գտնուի խառնալոյզ Նէժ-
մի կողմէն համար և թիւրք
կառավարութիւնն ալ զօրքեր փու-
թացուցեր է հոն որ Անգլիացիները
ցամաք իջնելուն դիմագրեն:

Ֆրանսական լրագիրները կը դի-
տեն որ անտարակուսելի է թէ Անգ-
լիա որ երկար ժամանակէ ի վեր աչքը
տնկած է Տիգրիսի և Եփրատի եռան-
կինաձև դետաքերան իր ձեռք ան-
ցունելու, կը ջանայ այդ կողմեր ուղ-
մագիտական և միանգամայն վաճառա-
կանական կէտ մը գրաւելու ուր կա-
րենայ, Ռուսիաի հետ կուռի բռնուած
պարագային մէջ, թիւրքի հաճու-
թեամբ կամ առանց անոր հաճու-
թեան ալ, հնդկական զօրքեր իջե-
ցունել Հնդկաստանի սպանացող ուս-
զօրքերին վրայ յարձակիլ ետեի կող-
մէն: Բայց, կրանք Ֆրանսական թեր-
թերը, Ռուսիա, Ֆրանսա և Ալմանիա
միացած են այժմ Անգլիային դիմադ-
րելու համար ի պաշտպանութիւն
թիւրքին, եթէ Անգլիա զօրք իջե-
ցունէ Թուէթը կամ ֆօուէթը գրա-
ւելու համար:

Վերջին լուրերին նայելով, հան-
դարտութիւնը տիրած է այժմ: Ոչ
թիւրքի զօրք կիջեցունէ ֆօուէթ,
Միւպարէք շէյխ անկախութեան
ձգտումները պատժելու համար, և ոչ
ալ Անգլիա, որ կուզէ պաշտպանել
շէյխին թիւրքի անկախութիւնը,
զօրք կը հանէ հոն:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Պուքէշէն հետեւալ մանրամասնու-
թիւնները կը հաղորդեն երկաթուղի
այն սարսափելի աղէտին վրայ որ սեպտ.
20ի (72.Տ.) ուրբաթ օր պատահեցաւ Ռու-
մանիաի մէջ Բալօդա քաղաքին մօտ:
«Պուքէշէն ելած շողեկաւորի էքսպրես
գնացքը առաւօտեան ժամ 2ին հասաւ

Բաղդադ ուրիշ մի քանի վայրկեան յետոյ ճանաչաւ եւրոպական թուականը համար Այս երկու քաղաքներն միջև սաստիկ զաւթվայր տեղ մը կայ ուրիշ կիլոմէթր Էքսպրէսը ժամը 25 մղոն արագութեամբ Միւնխէն գծին վրայ Էքսպրէսի ետեւէն կուգար քարիւղի տակառներ բեռնուած թրէն մը որի ընթացքը զաւթվայրին վրայ սոսկալի արագութիւն մ'ունենցաւ այնպէս որ մի քանի վայրկեանէն գնաց հասաւ Էքսպրէսին: Էքսպրէսի սանձահարը վտանգը տեսնելով յանկարծակի եկած ինքզինքը կորսնցուց, փոխանակ մեքենավարին իմացունելու որ ընթացքը փութացուէ, սանձերը քաշեց և Էքսպրէսը կանգ առաւ: Մի վայրկեան յետոյ բալկոնը տեղի ունեցաւ սոսկալի կերպով: Էքսպրէսի մեքենայէն և վաճառարած կառախուսքի երկու վերջին կառքերէն զատ բոլոր մնացածները ջարդուիլով տարածուելով բռնկեցաւ և մի քանի երկվայրկեանի մէջ բոցերի ճարակ դարձան երկու կառախուսքներն ալ:

«Տ. Մարքովիչ և իր կին կրցան բոցերէն խուսափել, բայց անկարող կեցած կը գտնուէին իրենց մէկ հատիկ աղջկան սոսկալի ճգնաժամը որ իրենց աչքի առաջ ողջ ողջ կայրուէր: Միլիոնաւոր Ռուսականացի մը, Տ. Տիկիւ, որի ոտքը չողքեւ կառքի բեկորներին տակ բռնուած լինելով չէր կրնար փախչիլ, պաշտօնեայի մը աղաչեց որ տապաքով մը զարնէ ոտքը կտրէ, խոստանալով որ կը հարստացունէ զինք: Բայց պաշտօնեայն դեռ բռն մը ընել չկրցած, բոցերն ողջ ողջ այրեցին ածուխ դարձուցին Տ. Տիկիւն: Էքսպրէսի 38 ճանրորներէն 32ը մեռած են, ինչպէս նաև երկու կառախուսքներէն 2 պաշտօնեայններ:»

— Խառնիւրդի Նաբոլի քաղաքին մէջ այսօրեցաւ ժանտախտ երևան եկած լինելով, անկէ մեկնող շոգենաւներն աւելի կողմ քարանձախի կենթարկուին: Վերջին լուրերին նայելով վտանգը անցնելու վրայ է:

— Պուտարճէտի մէջ ընտրութիւններին աւթով արիւնահեղ կռիւներ եղած են:

— Պարսկաստանի Նահին վրայ, երբ անցած տարի Բարիդի Արուեստահագէսը այցելել եկած էր, յարձակում ընող Սալոսը որ ցկեանս շղթայակապ աշխատանքի դատապարտուած էր, իր աքսորավայրն եղող Փրկութեան կղզիներին մէջ մեռեր է: Իր դատապարտութենէ յետոյ 8 ամիս միայն ապրեցաւ:

— Սոփիան կիմացուեն որ Պալլէքի մէջ ժանտախտ երեցած լինելու զրոյցներն անհիմ են: Ամբողջ Պուլկարիաի մէջ կասկածելի դէպք չէ պատահած ընաւ:

— Պուլկար կառավարութիւնը 120 միլիոն Ֆրանքի փոխառութիւն մը կնքեց Բարիդի մէջ, 1/2 անգամ 5 շահով և հրապարակապէս 82 1/2 ֆր. լինելով: Այդ փոխառութեան իբր երաշխաւորութիւն տրուած է ծխախոտի մենավաճառէն լինելիք հասոյթը:

— Վիէննայի «Նայէ Բրէս» լրագիրը խօսելով վերջերս Ռուսական Կարողութեաւորին Վիէննա այցելելով Ֆրանց Նոյէֆ կայսրին հետ ունեցած տեսակցութեան վրայ, կը պնդէ թէ Պալլէքեան թերակղզիին մէջ Աւստրո-հունգարիայի հետեւած քաղաքականութիւնը բոլորովին խաղաղասիրական և ներկայ վիճակի պահպանմանը փափաքող է:

— Վիէննայէն կը հաղորդեն Բարիդի «Բարէլ» լրագիրն. «Վիւանաքիտական շրջանակներին մէջ կը կարծեն գիտնալ թէ Նիքոլա ցարի վերջին ճանրորութեան հետեւանքներէ մին պիտի լինի նաև Պէրլինի դաշնագրին վերաբնեւորեան մ'ենթարկուիլը. չահակից տէրութիւններն ասոր վրայ բանակցութեան պիտի սկսին մօտերս:»

— Սերպիաի Արքեպիսկոպոս Թագաւորն իր նախարարներ և Տրակա Թագուհիի ներկայութեամբ իմացուց թէ Թագուհիի եղբայրը տեղակալ Նիկողիժոսն է իր գահաժառանգ:

— Տփղիսի մէջ Կովստեան Արուեստահագէս մը կաշմակերպուած է, Վրացիներին իրենց Թագաւորութիւն Ռուսիային յանձնելով անոր հետ միացած լինելու հարկաւորմանի տօնին առթիւ: Արուեստահագէսի բացումը կատարուած է սեպտ. 2/15ին, Կովկասի կառավարչապետ իշխան Կալիցինի նախագահութեամբ:

— Եգիպտոսի ազգայնական կուսակցութեան պետերէն Արապի փաշան որ 1882ի խռովութեան պատճառով Անգլիացիները զինք բռնած և աքսորած էին Սէյլան կղզին, վերջերս ներման արժանացած լինելով, վերադարձաւ Գահիրէ սեպտ. 30ին: Ոգևորուած ընդունելութիւն մ'եղաւ իրեն իր կուսակիցների կողմէ: Կըսուի թէ ծերացած և Փիզիքապէս տկարացած է այժմ:

— Աւստրոստանի Էմիր Ապիւրրահման խան մեռաւ հոկտ. 3ին: Այդ կիսակիրթ երկիրներին մէջ իշխանութեան յաջորդութիւնն ընդհանրապէս առանց չփոխութեան և կուսի չկատարուիր որովհետև զահին մէջ աւելի հետամուտներ կը լինին որոնք իրենց կուսակցութիւններ կուսենան: Եթէ այդպիսի կռիւ մը ծագէ, Անգլիա և Ռուսիա որոնք նախանձընդդէմ շահեր ունին հոն, չորս աչքով պէտք է դիտեն Աւստրոստանի դէպքերը, իւրաքանչիւրն իրեն յարող կուսակցութեան ոյժ տալով:

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

Ես մէկ նոր դեղ եմ հնարած ճիւճուի դէմ որ տաճկերէն քէմիա կըսուի: շատ զօրեղ և ազդեցողական է և քննուած է փարիզու մեդիսինումը: Բաղկացած է բուսեղէնից: Մէկ անգամ խմողն բոլորովին կաղատուի այդ դաժան դաղանից որ մարդու աղիքներն մըլումը բոյն է դրած:

Գինն է 3 տալէր:

Յանկացողներ ուղարկեն ստակն այս հետեւեալ հասցէին և ես կուղարկեմ զեղն իրան պատուէրներովը: Ճանապարհածախքն ինձ վերայ է: Մեծ քանակութեամբ ուղղողն 1/2 անգամ 20 դեղ կը լինի:

Մանտեյի Յորդանան Եղիպարեան Հասցէ՝

Dr. Randolph
c/o Rev. Mashtotz Papaziantz
108 west 41th str.
(Etats-Unis d'Amérique) NEW YORK

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առիւն նշանակուած գիրքերին մէջ հաշուուած է նաև զրկեալ փոքր ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու զոյնները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած գիրքերի մանրամասն ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիայի

14րդ շրջանի 77, 78, 79, 80 և 81 թիւերին մէջ:

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիւս, պէս զրկել անոնց որոնք կը փափաքին մեր գրացուցակներ ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթիմ զրկելով գիրք ուղեն մեզնէ նախապէս. այդ ուղուած գրքի ծրարին մէջ գրուելով կը զըրկուին գրացուցակներն ալ:

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՜ սանթիմի համար ալ լինի, մանտա տը փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարտիլի մէջ:

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱՐ ՈՏԱՆԱԿՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայերէն նախբաղան ոտանաւորներէ մի քանիսն ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպաւորութիւններէ տակ իւրերեքեք գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ: Այն մի քանի ոտանաւորներ օրոնք իբրեւ նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ջեր և ցան կը գտնուին Կ. Պօլիս տը. ապագրուած ազգային երգարաններէ մէջ՝ որոց վերադառնալով ինքն վաղուց արգէն արգիւնուած է, և Ասիա և Արմէնիա լրագիրներին մէջ, և նմոյշներ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ինչ տպաւորութիւններ տակ ներշնչուելով գրուած են: Գին 15 սանթիմ:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ

ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳԻՐ

Արմէնիայի շրջանի սկզբէն (օգոստոս) բախորդ եղած լինել և կանոնին համաձայն իրենց բաժնորդագին 20 Ֆրանքը կանխիկ վճարել փափագողներին մի դիւրութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԵՆԻԱ լրագրի»:

Ամեն անգամ երբ մարդ դիւրութիւն ունենայարժաթ 50 սանթիմից մը (10 սէնթ ամերիկեան = 50 սթօ. թիւքա պուլկարական = 50 պանի ուսմանական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ալ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչև որ Արմէնիայի բաժնորդագին 20 Ֆրանքը (40 հատ 50 սանթիմից) մէջը լեցնելով չամբողջանայ: Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ տակի կողմէն կափարիչը դարձունելով և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 Ֆրանքի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար:

Գանձանակը գիւրատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչև իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի: Վրան չիւնուած կայ նաև քանակաչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած գրամները 5 Ֆրանքի հասածին պէս, կը

սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի ուսմարը ո՞րչափի հասած է:

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն է 2 Ֆրանք: Այդ գումար մեզ վճարողին կը զրկենք գանձանակին հետ մեկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն: Եթէ ՄԻԵԻՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գրուելով Արմէնիա լրագրի տալը շրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 Ֆրանքի հետ մեկտեղ յիշեալ ստացագիրը վերադարձունէ Արմէնիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագին 20 Ֆրանքը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն:

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղք կը լինի Պարսկաստանի Հայերէն համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիններով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻԻՏԱԳՆՈՒԹԻՒՆ (Սպասուած) Բ. ՀԱՅ ԳԻԻՏԱԳՆՈՒԹԻՒՆ Գ. ՍԱԼՄԱՆԻ ԻՍԼԱՄԵԼԻ Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼԻՂԱՐՈՑ ԵՆԻՍԵԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈԼԻՂԱՐՈՑ ԱՊՏԱՄԱՐԱՊԵՏՈՒՆ (Սպասուած) Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԿՆԵՐԸ. (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների ակ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով) Գին (90 սէնթ) 1 Ֆրանք 20 սէնթ. Զ. ԳԱՄԱՆՔԱԳՐԱՆ — ԺՈՂՈՎԴԳԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՏԱՐԱՆ յետ այլուրեքս աւարտելուն (Սպասուած) Է. ԼԻՆԵԱ ԹԵՆԻՔԸ ՅԱԶԿԱԼԱՅԱՍՏԱՆԻՍ. (Սպասուած) Ը. ԹԻԻՐԻՒՄԱԻ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերէն և իրենց գրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բընակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչների թուին բաղդատական մէկ ցուցակն այ կցուած է տետրակին վերջը) Գին 50 սանթիմ (35 սանթիմ): Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմէնիայի Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպասուած և միւլենոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ Խոթութեալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուշարարի մէջ որ ութամի դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) 1 Ֆրանք. 1 Ֆր. 40 սանթիմ. Ժ. ՎՐԵՑ (Պուլկարիայի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցներ դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (15 սէնթ) 20 սէնթ. ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ԲՈՅԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուններն ինչպիսի միջոցներ դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար), (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ:

ՏՆՈՐԵՆ — ԻՍԼԱՄԵԼԻ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԵԼԼԵ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի

Le Gérant: François CARRIERE

Marseille. — Imprimerie du Midi